

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΚΕΦΑΛΛΩΝΙΤΙΚΕΣ ΣΑΤΥΡΕΣ

‘Η σάτυρες του Κούπα. ‘Η διαθήκη του... καρή. Το φόβιο ψάρι. Πώς το φάγανε οι Σκαλισιάνοι. Και πώς τους έπιασε φοβερό και τρομερό κόψιμο! Ένα χωριό που εβράζιζε απ’ τους πόνους. ‘Ο Κούπας εμπνέεται. ‘Η νέα του σάτυρα. ‘Ο ποιητής Βεργωτής. ‘Η άρρώστεια του Γιαννουλάτου κλπ. κλπ.

ΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ και σήμερα, όπως υποσχεθήκαμε, τη μελέτη μας για τους Κεφαλλονίτες λαϊκούς σατυρικούς ποιητές.

‘Όπως είπαμε και στο προηγούμενο φύλλο δυό απ’ τους πιο όνομαστους λαϊκούς σατυρικούς της Κεφαλλονιάς ήταν ο Κάγκας κι ο Κούπας ή Αναστάκος. Του Κούπα του πρόσφερα κάποτε το μουλάρι. Χωρίς λοιπόν να χάσει καιρό κάθισε και σκόρπωσε τη διαθήκη του «καρή» του, όπως όνομαζε το μουλάρι του :

‘Όταν έφωφρη’ ο Καράς έκαμε διαθήκη, τα όσα ψυχικά ‘φρησε ήτανε καταδικη.

Όδλα τα ξεροχώραφα τ’ άφινε το Δεπότη νάν τα φυτέψη ραζακιά νά πίνη με το μπότη.

Του γέρο Σπύρου τ’ άφρη νάχη την καρτά του πού τόν βραουφόρτωνε κι έριζαν τ’ άντερά του.

‘Άφρηκε τοή Λυμπεργενας πούσινε ουμπλεθρί, τή δύο κατικλήδες του γιά νά τή κάμη σπέεια.

Μιά μέρα πούκανε μεγάλη τρικυμία, ή θάλασσα έβγαλε στήν άκτή ένα μεγάλο ψάρι. Οι Σκαλισιάνοι, άφελεις και φρωχοί χωρικοί, μόλις το είδιν έτρεξαν νά τό κιμυτίσουν και νά τό μοιραστούν. Το μαγειρεύαν λοιπόν την ίδια μέρα και τό φάγ.νε. Μά τό ψάρι δέν ήταν «φρώγιμο» και τους έπιασε ένα κόψιμο άπε γίγραπτο ‘Όλο τό χωριό έτε βε την κοιλιά του κ’ έσκουζε. Τους θέρισαν τά κοψ’ματα, άπό κάθε σπύει άκουγόntonσαν βογγητά και θρήνοι!... Τό περιστατικό αυτό πού σκόρησε την ευθύμια και τό γέλιο σ’ όλη την Κεφαλλονιά, ένετένεσε τόν Κούπα, ό όποιος έφρπιασε άφνε σβίσε την παρακάτω σάτυρα :

Τή δεκατρεί, του Γεναριού φαρμακωμένη μέρα ήρθ’ ό Δεπότης στο χωριό κι έβγαλε τόν άγέρο.

Μέ τόν άγέρο πούβαλε χωρίς νά μπουατσάρη οι Σκαλισιάνοι στο γυαλό έβρθησαν ένα ψάρι.

Μέ τσεκουριές τό λυσάσε κι έμούγκριζε σά βρόι πού πρέπει ν’ άκούσκινε κι’ άπόσ στο Κουτροκούι.

Πού τό μεθύσι τό πολύ τ’ άνδρός της του Νικόλα τζάμια και σπείρες του σπιτιού τάχε σπασμένα όλα.

Πολύ έκταραστήκε την άγγονιά τ’ Άργύρη πού τόν έκβαλίκεσε σέ κάθε πανηγύρι.

‘Ο Χρήστος πούτανε φαγάς έπήρε τό μυρί του και νοστιμώτερο ζουμι δίν έπαι στη ζούη του.

Και τήν κοιλιά με τ’ άντερα τά δώκανε του Κάγκα γιατί τ’ άρσινε πούλό και τά φρωγίει πάντα

Και ό Λαίνης τόμαθε κι’ έργαλε τό προκλήμο πώς ένα ψάρι εύθέρηκε τάνασκελα στον άμμο

Είπαμε λοιπόν : τό ένα τρίτο της περιουσίας ‘μας.

ΟΔΕΤΤΗ — Εύχαριστώ. Δέν ξερώ πόσο θά κρατήση αυτή ή διαδικασία και θά ήθελα νά σάς ρωτήσω άν θά προτιμούσατε νά μείνετε έδώ όσον καιρό βουστήξη ή ίσπρία του διαγγυλιού..

ΑΛΒΕΡΤΟΣ, (με εύγένεια) — ‘Ω, κυρία, είσθε πολύ καλή!

ΟΔΕΤΤΗ. — ‘Όρατα λοιπόν!

ΑΛΒΕΡΤΟΣ — Εύχαριστώ... Είσθε πολύ καλή. (Υποκλίνεται με άβρότητα μπροστά στήν ‘Οδέττη). Λοιπόν χαιρέτε κυρία...

ΟΔΕΤΤΗ. — Χαιρέτε κύριε... Τό βράδυ νά σάς περιμένα!

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. — ‘Όβουάο, λοιπόν τό βράδυ.

ΟΔΕΤΤΗ. (πέρνοντας ένα τσιγάρο). — Θά δειπνήσουμε μαζί;

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. — Μά.. άν αυτό δέν σάς πειράζει... (Τής δίνει κι’ άνάβει).

ΟΔΕΤΤΗ. — Τί λέσε!... Δυόλοι! Δέν είπαμε πώς θά χωρίσουμε σάν καλοί φίλοι; Κ’ έπειτα θά ξανακουβεντιάσουμε... γιά τό ζήτημα του διαγγυλιού. ‘Η μήπως δέν θέλετε νά τό ξαναπούμε;

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. — Μά βέβαια!... Λοιπόν τό βράδυ, στήν ώρα μας!

(Φεύγοντας). Είπε πολύ περίεργο όστόσο, άγαπητή κυρία, είνε ή φωνή χωρά πού κατορθώσαμε νά βροθούμε σύμφωνοι έντελώς.

ΟΔΕΤΤΗ (συγκινημένη λίγο). — ‘Ισως αυτό νά βγη σέ καλό.

‘Αλλόστε. Και (διατάζοντας) ‘Ισως και νά μη χωρίσουμε. Τί λές;

ΑΛΒΕΡΤΟΣ. — ‘Ισως...

Κι’ έλεγε είμαι προστός κι’ έχω την κάθε χάρι και νά μου βγάριτε μερτικό σά μοιραστή τό ψάρι.

‘Ο καρβαλιέρος έτρεξε κι’ έπήρε τό κεφάλι στο λιτρουβιό την έκρωψε νά μήν την γθούν οι άλλοι.

Στό λιτρουβιό την έκρωψε μέσα στο τουβαέλι, μά ή μάνα του ήταν έδεκει και τούπε του Βαγγέλη.

— ‘Ελα μορέ Βαγγέλη μου πού νάχη την ευχή μου τώρα πούμαστε οι δύο μας δόμου τή μερτική μου.

— Διάλε παρ’τή νυχιά πού τρώς όσα συμμαζωχτούμε τό βράδυ θά τή βράσουμε νάν τή θαραπούμε.

Μά όσοι κι’ άν έφάγανε σόνο δειπνο του Κορωναία έκάμαν κακοθάνατα τή νύχτα τά σεντόνια.

‘Από τή μέση του ψαριού έφραε μία Μαριάτα, τρείς μέρες έκαθόντε άνάνου στο κανάτι.

Τώρα κι’ ό Γεράσιμος κάτω σ’ άμπελοφύτι κι’ έννηά φορές την έπαθε ίσια νά πάη σπύει.

Κι’ όντας έπήε σπύει του κι’ έπεσε με γενάτια έπέρασε τά στρώματα κι’ όλο του τό κρεβάτι.

Κι’ έλεγε «πά ή κόρη μου μπουόρα και τά πλένει μά τούτο είνε τό κακό, πού δέ μου σταματένει!»

Πάνε γιά τόν παπά Κουρή και γιά τό μαράμπα Φούτο μήν ‘ίσως ξερόνυ νά τζού πούν τί ψάρι νάνε τούτο.

Τσούπανε, είνε δελφινιας και γιά φαί δέν είνε και γδές μη μαγαρίστε μορές παιδιά, κανέινε!

Μονάχα μες τ’ άράλι του είνε καλό βοτάνι γιά νάν τό βράση νάν τό πηγή όποια παιδιά δέν κανέινε.

Κι’ έδεκει πού ταλέγανε θά έτυχε ή Φιώρη κι’ άκουσε την έξηγησι πώδωκαν οι δετόροι.

Κι’ έπήρ’ από τ’ άράλι του να πηή γιά νά γεννήση δέν έχρειάστηκε πολύ ίσια να την κινήση.

Κι’ άντίς νά κάμη τό παιδι πώπιστεψε ή βουβάλο, έκαμε τά βελέσια τση νά μη φοριώνται άλλο.

Γνωστός γιά τά τραγούδια του τά σατυρικά και πατριωτικά, ήταν κι’ ό Βεργωτής, άπλός ναυτικός απ’ τό χωριό Κορυκομελάτα. ‘Ο Βεργωτής έγραφε κατά την έποχή της ‘Ενωσεως της

‘Επτανήσου με την ‘Ελλάδα ώραιότατα τραγούδια. Τά τραγούδια του αυτά τ’ άντέγραφε και τά μοιράζε στους έν Κοιν’ πόλεις συμπατριώτας του, όταν τύχαινε νά περάση από εκεί με τό πλοίο του.

‘Εκτός από τις άλλες σάτυρες του Βεργωτή σώζεται και μία πούγραφε έναντιόν του έξ ‘Ασουο Γιαννουλάτου, ό όποιος είχε τή μαγία της άρχοντιάς :

‘Αν ήτανε δαιμόνιο

‘Εκάναμε μία σπράτια

Και θά σ’ άλυσοδένεαμε

Και θά σέ συνεφέρναμε

‘Ισια στα Βερσομάτα...

‘Ουτ’ άλλα γαιρική.

Είνε άπειροι όμως οι λαϊκοί σατυρικοί ποιηταί της Κεφαλλονιάς και των άλλων νησιών του ‘Ιονίου. Και θά ήταν εύχως έθρον άν τά συνεκέντρωνε κανείς όλα αυτά τά τραγούδια, όλους αυτούς τους θησαυρούς, πριν λησμονηθούν και χαθούν έντελώς.

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Δέν μπορείς νά είσαι συγχρόνως και στο μύλο και στο φουενο. Τό τρελλό κεφάλι χάνει την σκούφια του. Γιά νά φάς σίδερα, πρέπει νάχης δοντία άπό άτσάλι!...